

Journeys

Trygg och begriplig väg genom barnahus

Barnrättsdagarna 1 april 2025

Linda Jonsson, Marie Cederschiöld högskola
Sofia Melén Moadi, Barnafrid



Co-funded by
the European Union



Barnkonventionens artikel 12

Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad.

- EU-projekt jan 2023 – dec 2024
- EU:s ”Strategi för brottsoffers rättigheter” genom att föreslå en säker och begriplig resa genom barnahus för barn som är brottsoffer
- Barn har rätt till information som är anpassad utifrån det specifika barnet
- Barn har rätt att vara delaktiga i sin rättsprocess



Co-funded by
the European Union



Samverkande parter



Rädda Barnen



BONIGI



Terre des hommes

Helping children worldwide.



**LINKÖPINGS
UNIVERSITET**



TÚSLA

An Ghníomhaireacht um
Leanaí agus an Teaghlach
Child and Family Agency



Co-funded by
the European Union



Bakgrund

- Barn över hela världen utsätts för en rad brott.
- Våldet kan se ut på många sätt, vara direkt eller indirekt.
- Bidrar till högre risk för ohälsa, missbruk, fattigdom etc.
- Behov att stödja barns återhämtning samt säkerställa rätten till information och delaktighet.
- Barnahus – ett exempel på samverkan med barnet i centrum.
- Ta fram metoder för att säkerställa en trygg och begriplig väg genom barnahus.



Målgrupp

- Barn upp till 18 år som har utsatts för brott
- Myndigheter, yrkesverksamma och civilsamhällets organisationer som på olika sätt verkar kopplat till barnahus
- Beslutsfattare, politiker och allmänheten



Co-funded by
the European Union



Metod

- Ta fram, göra en pilot och utvärdera - child liaison/barnombud
- Utveckla praktiska och barnvänliga verktyg:
 - Journeys App
 - Journeys Barnlogg
- Använda barn och ungas röster i projektet
- Öka medvetenhet och opinionsbildning - lokal, regional, nationell och internationell nivå



Målsättning

- Projektet skulle gynna barn som har varit utsatta för våld
- Ökad kapacitet att informera, stödja och göra barn delaktiga när de varit utsatta för brott
- Ökad kvalitet på information och kontinuerligt stöd till barn som är brottsoffer
- Öka medvetenheten och kunskapen om rättigheter för barn som brottsoffer bland en bredare allmänhet och ansvariga myndigheter
- Förbättrat transnationellt samarbete och utbyte för att uppnå barnahus kvalitetsstandarder



Co-funded by
the European Union

Kartläggning och utvärdering

Fyra rapporter:

1. Kartläggning
2. Design och arbetsmetoder
3. Utvärdering
4. Slutrapport- Erfarenheter och reflektioner



Co-funded by
the European Union



Kartläggning

Syfte och forskningsfrågor

Syftet med kartlägningsstudien var att samla in erfarenheter från relevanta intressenter med anknytning till Barnahus om arbete med barns delaktighet och barnets rätt att känna sig hörd, känna sig bekväm och trygg att delta på Barnahus.

Forskningsfrågor var:

Hur arbetar Barnahus med barns delaktighet med särskilt fokus på barnets rätt att bli hörd, känna sig bekväm och trygg att delta?

Vilka är utmaningarna i detta arbete?

Vad skulle en lämplig arbetsmodell vara för att säkerställa barnets rätt att bli hörd, känna sig bekväm och trygg att delta på Barnahus?

Vad är erfarenheter och reflektioner från att inkludera roll eller funktion för en barnkontakt på Barnahus



Co-funded by
the European Union



Kartläggning

- Intervjuer med 11 experter som arbetar inom eller med Barnahus
- Sverige, Irland, USA
- Samordnare eller experter är involverade Jag utvecklar Barnahus runt om i världen
- Intervjuguide skickades ut i förväg



Co-funded by
the European Union



Resultat

- Barnrättsfokus i alla Barnahus
- Säkerställa barns delaktighet i Barnahus idag
- Alla Barnahus arbetar för att bli bättre
- Stora skillnader (mellan länder, juridiska aspekter, inom varje Barnahus och mellan myndigheter)
- Behov information
- Behov av uppföljning



Co-funded by
the European Union



Gemensamt arbetssätt

Steps for structured work focusing on child participation within Barnahus

1. Identification
2. Reflection
3. Work group
 - professionals
 - children
4. Checklist and tools
5. Responsibilities
6. Follow up and evaluation



Barnombud

- Pilotprojekt i Sverige och Irland
- Målet var att öka barns delaktighet och rätt till information under tiden för kontakt med barnahus. En särskild person, barnombud skulle göra detta.
- Pilotprojektet skulle utvärderas



Co-funded by
the European Union



Du som har varit på Barnahus har rätt till:

- Information om rättsprocessen
- Stöd och hjälp för ditt mående
- Delaktighet i beslut som rör dig
- Att känna dig trygg

Ring och/eller skriv med dina frågor

Tel:0708-393240

elisabet.kjellander@rb.se

Jag är ditt Barnombud
och jag
finns här för dig!



Rädda Barnen



Co-funded by
the European Union



När riskerar barn att falla mellan stolarna?

- Inför den rättsmedicinska intervjun med barnet: information om vägen från förskola och skola
- Efter barnintervjun: information om vad som händer nu i polisutredningen, vilka andra åtgärder som planeras eller ens är möjliga – hur barnet kan tycka till om det som planeras
- Efter åklagarens beslut att väcka åtal eller lägga ned förundersökningen: ges uppgifterna direkt till barnet eller via vårdnadshavaren? Har barnet möjlighet att ställa frågor?
- När olika kontakter upphör: vet barnen vem som ska ta över eller vem barnet kan kontakta vid behov
- Om barnet inte känner sig bekväm med sin socialsekreterare, juridiska företrädare eller terapeut



Co-funded by
the European Union



Information fanns i väntrummen på fler Barnahus från mars-maj 2024

- Barnahus Söderslätt
- Barnahus Malmö
- Barnahus Halland
- Barnahus Gävleborg
- Barnahus Kalmar
- Så många inspirerande diskussioner bland engagerade yrkesverksamma!



Co-funded by
the European Union



Oktober 2023 – maj 2024 barnombud på Barnahus Linköping

- På grund av att barnet kan bli förvirrat av att träffa en annan yrkesperson under besöket på Barnahus, men också på grund av sekretesslagstiftningen, träffade inte barnombudet barnet. Information gavs om Barnrättsföreningen istället.
 - Affisch och visitkort i de olika väntrummen
 - Information på hemsidan
 - Tvärdisciplinär arbetsgrupp och barnens jurister fick information.
 - Förändring av rutiner. På mötet efter barnförhöret fattas ett beslut om vem som ska ge barnet information om barnpassningen och ett visitkort. För det mesta barnets advokat eller socialarbetaren från CPC.
 - Terapeuter från socialtjänsten som möter familjen i "Efter barnrättsisk intervju" kan informera och dela ut visitkortet för barnpassning
 - Barnahussamordnarna informerades vid ett möte som de har bjudit in barnet och föräldrarna till
 - Diskussion om barns delaktighet i barnens husprocess utifrån Lundymodellen (ge barnet, Publik och Inflytande)
-



Co-funded by
the European Union



Ett samtal

- Föräldern till en 12-årig flicka som blivit utsatt för sexuella övergrepp på nätet, polisen hade identifierat henne och en vän i en omfattande förundersökning där en man satt häktad
- Flickan ville inte prata med någon men hennes mamma behövde råd
- Ett uppföljningssamtal
- Flickan fick kontakt på Barnahus



Varför så få samtal?

Möjliga orsaker:

Barnahus Linköping; Ett Barnahus med resurser i alla fyra rummen

Goda rutiner för information, stöd och behandling (Metoden "Efter rättspsykiatrisk intervju", Inbjudan att komma till Barnahus tillsammans med föräldrar för mer information och få erbjudande om stöd m.m.)

Barnet måste "veta vad det ska fråga om" och frågor och önskemål kommer förmodligen senare i processen när olika beslut har fattats eller när det inte har funnits något stöd

De flesta barn som kommer till Barnahus är barn i förskolan, lågstadiet och mellanstadiet

Rädda Barnen fick inte träffa barnet utan tillstånd från en vårdnadshavare.

För de flesta barn som kommer till ett svenskt Barnahus informeras inte föräldern/vårdnadshavaren och barnet har en utsedd jurist som ansvarar för att barnet kommer till Barnahus och för den förhöret. Sverige har ett väl utbyggt välfärdssystem. Kan/bör en icke-statlig organisation passa in? En nationell chatt/telefon för utsatta barn: Rädda Barnen?

Pilotprojektet pågick bara i sex månader. en mycket kort tid.



Co-funded by
the European Union



Utvärdering av barnombudet

Syftet var att sammanfatta erfarenheter och lärdomar från Irland och Sverige, relaterade till att ha ett barnombud kopplad till ett eller flera av deras Barnahus. Vilken roll har barnombudet?

- Vilka är remissvägarna för barnet till barnombudet?
- Hur upplever barnombudet sin roll?
- Hur ser Barnahus kopplat till projektet på rollen som barnombud?
- Vad har barnen för erfarenheter av att få stöd från barnombudet?
- Vad har föräldrarna för erfarenheter av att få stöd från barnombudet?



Co-funded by
the European Union



“Stöttar mig under en mycket dålig tid”

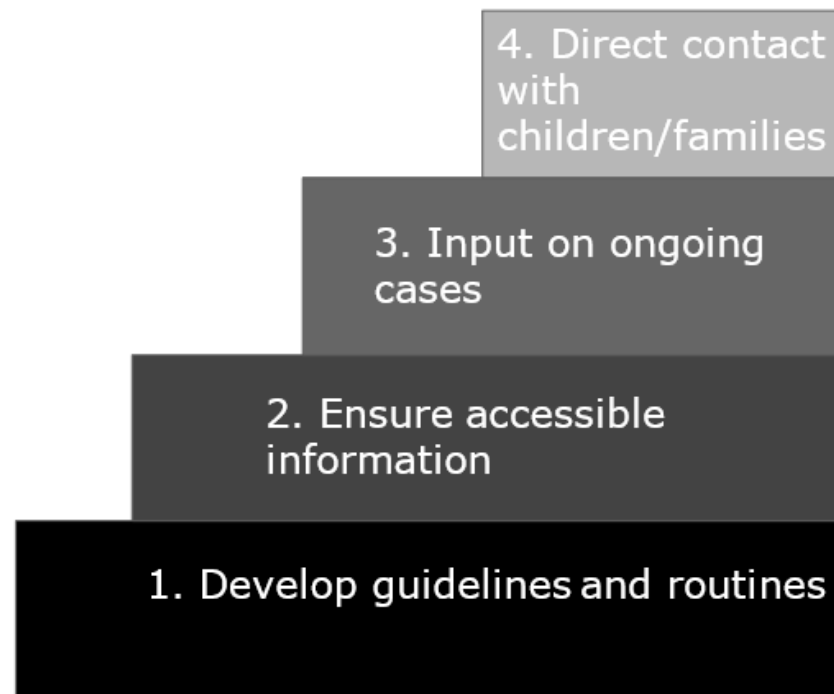


Co-funded by
the European Union



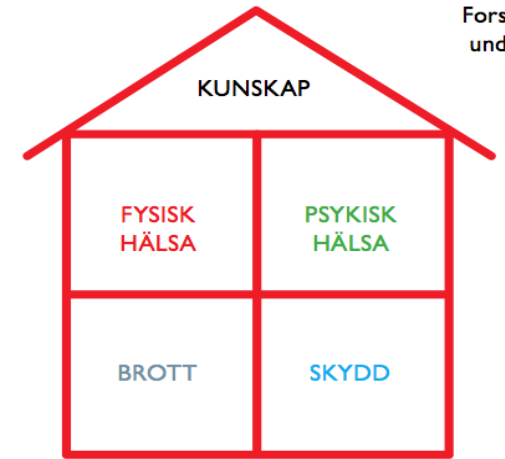
Barnombudets roll på Barnahus

Figure 2. Four roles of the child liaison



Co-funded by
the European Union

Nationell styrning för att säkerställa...



...En barnpassningsfunktion vid varje Barnahus

- Alla barn i Sverige ska ha tillgång till ett barnahus med alla fyra rum för att få en jämlik behandling och lika insatser oavsett var de bor
- Barnahus ska genomföras av ett barnrättsperspektiv. Information, delaktighet och stödåtgärder.
- Riktlinjer för bemanning enligt befolkningsunderlag.

Slutsatser och rekommendationer

- Stora skillnader mellan barnahus - behövs en gemensam standard för arbetet
- Alla barnahus måste reflektera och agera kring barns delaktighet och att de får känna sig hörda, trygga och säkra att komma till barnahus
- Alla barnahus har olika förutsättningar, men behöver en strategi för att arbeta med frågan
- Någon måste vara ansvarig för arbetet



Slutsatser och rekommendationer

forts.

- Barnet behöver kontakt med en person som de kan ha kontakt med
- Det kan vara ett särskilt barnombud eller någon annan som har denna funktion
- Barnahus på Irland hade under projektet ett barnombud - Helen Kelly
- Barnahus i Linköping (m.fl.) i samarbete med Rädda Barnen Sverige testade att anställa en person utanför barnahus, ett externt barnombud - Elisabet Kjellander



Co-funded by
the European Union



Journeys app

Målgrupp:

- Primär målgrupp/användare av appen: barn, vissa delar av appen kan användas självständigt
- Sekundär målgrupp: barn tillsammans med en ansvarig/trygg vuxen

På svenska och engelska och hittas där appar finns



Barnahus - allmän information



Barnahus – specifik information



Snapshots



Co-funded by
the European Union

10:58

←

Se tillbaka på din Barnahus resa

Notera: Denna sektion är endast avsedd för barn.

PERSONLIG ID

Ange personlig ID

LÖSENORD

Ange ditt lösenord

LOGGA IN

10:58

←

Hur gammal är du?

Välj åldersgrupp.

3 till 9

10 till 17

10:59

←

Välj rum

De här rummen är exempel på rum i Barnahus. De visar några av de saker som du kan se i ett Barnahusrum. Det rum du kommer att besöka kommer att se lite annorlunda ut!

Väntrum

Förhörssrum

Observationsrum

Samtalsrum

Undersökningsrum

10:58

←

Se tillbaka på din Barnahus resa

Notera: Denna sektion är endast avsedd för barn.

PERSONLIG ID

Ange personlig ID

LÖSENORD

Ange ditt lösenord

LOGGA IN



Co-funded by
the European Union



Journeys barnlogg

Målgrupper

- Primär målgrupp: barn
- Sekundär målgrupp: icke-förövande vårdnadshavare samt yrkesverksamma som kan använda barnloggen för att dela information med barnet

Barnloggen finns på engelska och svenska.

SYFTE:

- Samlar information om ett barns resa genom barnahus
- Hjälper barnet att förstå rättsprocessen och de beslut som fattats.

FUNKTIONER:

- Samlad information om händelser
- Yrkesverksamma barnet träffat
- Insatser och beslut
- Informationen ska vara GDPR-anpassad och utgå från barnet



Co-funded by
the European Union

Tack för att ni lyssnat!

Barns väg genom barnahus behöver vara
trygg och begriplig!

Fokus på barns rätt till information och delaktighet genom hela
processen på barnahus!

linda.jonsson@mchs.se

sofia.melen.moadi@liu.se



Co-funded by
the European Union





**Co-funded by
the European Union**

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Justice Program. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.



**Co-funded by
the European Union**